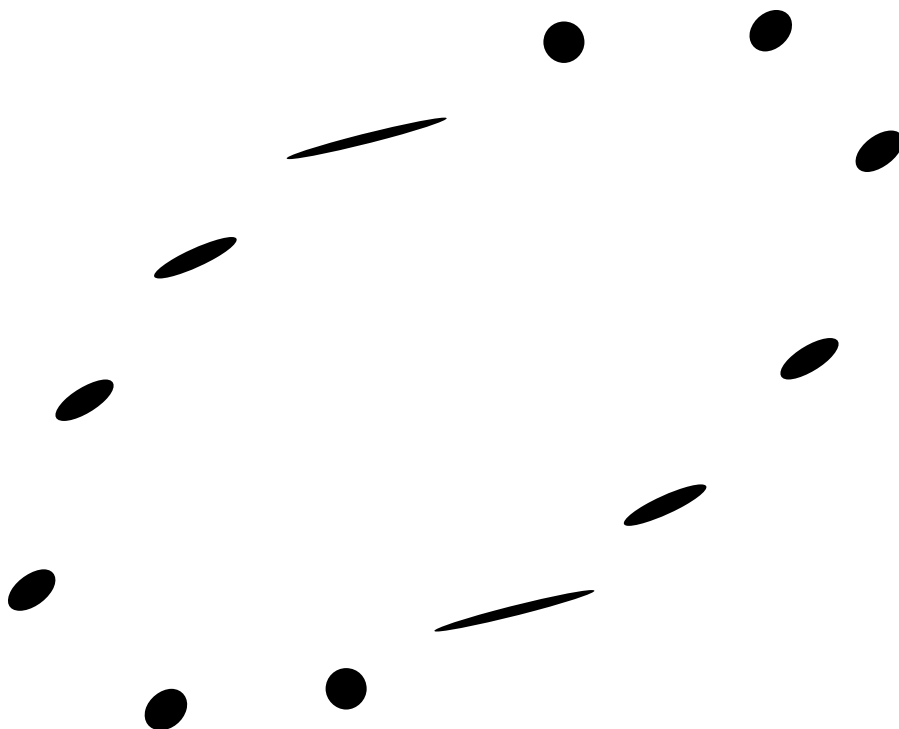

2030 – De postacademie in een wereld in transitie

Inleiding: een brief	3
Waar staan we nu?	5
Visie en uitgangspunten	7
Pijler I: deelnemers	9
Pijler II: deelinstututen	14
Pijler III: publiek programma	16
Organisatie	18
Samenvatting	22

Inleiding: een brief

Vanaf mijn aantreden als directeur in oktober 2018, realiseer ik me dat de toekomstvisie die ik samen met het team en de deelnemers voor de Jan van Eyck Academie ontwikkel, samenvalt met de urgente, maatschappelijke uitdagingen van dit moment: het vergroten van inclusiviteit en toegankelijkheid, de groeiende kloof tussen arm en rijk, de impact van globalisering en de klimaaturgentie. Die laatste uitdaging is misschien wel de grootste. Het is immers een urgentie op vele fronten, die zich het hardst manifesteert in gebieden waar mensen de minste CO₂ uitstoten.

Dit zijn fundamentele uitdagingen. Hoe gaan we ons daar als postacademie toe verhouden? Welke praktische en morele consequenties heeft klimaaturgentie voor het kunstenaarschap? En welke bijdrage kunnen de kunsten leveren aan de complexe maatschappelijke kwesties van onze tijd? Wij willen deze vraagstukken samen met deelnemers, labs, deelinstituten, partners en publiek onderzoeken. De academie is bijzonder geschikt om deze thematiek te agenderen. Wij vormen immers een interdisciplinaire community voor verbeelding en kritisch denken, die met de komst van nieuwe deelnemers ieder jaar opnieuw wordt gevoed. Door scherp waar te nemen, te analyseren en de complexiteit te duiden, kunnen onconventionele invalshoeken en perspectieven worden gevormd.

Daarin zit onze kracht: **via samenkomst en samenwerking kunnen nieuwe vormen van denken ontstaan en bewustwording over de voorliggende urgenties aangewakkerd worden. De Jan van Eyck wil uitgroeien tot de plek waar de relatie tussen kunst en het complexe vraagstuk van klimaaturgentie kan worden onderzocht en het discours kan worden gevoerd. Wij reiken kunstenaars, ontwerpers en kunstprofessionals handvatten aan om de ideeënrijkdom die hier leeft en uitdijt, in beelden te vatten en verder uit te dragen.**

Onze programmering richt zich op het jaar 2030: als samenleving hebben we tot dan om de CO₂-uitstoot met de helft te verminderen en daarmee onder de anderhalve graad opwarming van de aarde te blijven. Wij nemen het *Summary Report for Policymakers 1,5 degrees* van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) als leidraad om de tijdslijn te schetsen waartoe de Jan van Eyck Academie zich het komende decennium wil verhouden.¹ We kijken vooruit. Tellen af. Met als doel de benodigde veranderingen te verwezenlijken.

Wij vieren kortom de inzet van kunst en vormgeving als gids bij het weerbaar worden in een tijd die vraagt om radicale verandering en hebben geen andere keuze dan met verbeeldingskracht mee te schrijven aan de geschiedenis van de toekomst.

Hicham Khalidi, januari 2020

Waar staan we nu?

In de internationale wereld van kunstresidencies neemt de Jan van Eyck als postacademische instelling een voorname plek in. In het onlangs verschenen boek *Contemporary Artist Residencies* (Valiz 2019) noemt Jean-Baptiste Joly, de voormalige directeur van artist-in-residency Schloss Solitude in Stuttgart, de Jan van Eyck Academie een distributeur van innovatie, een plek voor discussie, debat en informatie-uitwisseling.²

De afgelopen twee beleidsperiodes hebben wij hard gewerkt aan het bewerkstelligen en verstevigen van deze kernwaarden. De Jan van Eyck Academie is een innovatieve, veelvoudige en 'open' instelling: zowel een 'safe haven' waar kunstenaars in rust kunnen werken en op hun praktijk reflecteren, als een plek voor samenkomst en debat.

Onze deelnemers hebben een actieve en kritische houding. Zij nemen deel aan en initiëren programma's en activiteiten in een intensieve uitwisseling met elkaar. De kritische publicatie *Margaret van Eyck, Renaming an Institute*, waarin deelnemer Hagen Verleger de mannelijke naamgeving van de labs en deelinstituten aan de kaak stelt, is hiervan een voorbeeld.³ Een ander voorbeeld is de 11-delige lezingenreeks over het dekoloniseren van Nederlandse-Indonesische archieven, gecureerd door deelnemer Riksa Afiaty in samenwerking met andere nationale instituten.⁴ Zij wist hiermee een scala aan belangrijke, internationale sprekers en denkers aan de academie te verbinden.

De nadruk op de onderzoeksgebieden natuur en voedsel in de vorige beleidsperiode, blijkt een belangrijke stap te zijn geweest, die meer en meer aan belang wint. Het deelinstituut Natuuronderzoek, het Food Lab en het nieuw op te richten New Materials Lab ondersteunen de deelnemers bij hun onderzoek naar actuele en urgente onderwerpen zoals de toekomst van ons voedsel.⁵ Met als voorlopig hoogtepunt het bezoek van ecofeministe Vandana Shiva eind 2019 aan de academie. Daarnaast is het Food Art Film Festival een groot succes, met edities in Maastricht, Xiamen (China) en Taiwan.⁶

De deelinstituten van de academie, Natuuronderzoek, Kunst & Maatschappij en Onderzoek & Educatie, fungeren steeds meer als brug en buffer tussen de deelnemer en de buitenwereld.⁷ Met als resultaat diverse projecten en evenementen. Zoals het succesvolle *The Common Voice Detector*, een spel voor het maken van gezamenlijke beslissingen,

dat deelnemer Nina Glockner samen met de afdeling Ruimte van de gemeente Maastricht ontwikkelde, uitgevoerd door het deelinstituut Kunst & Maatschappij. En het onderwijsblok *Maakt het beleven van Kunst je een betere dokter?* dat Onderzoek & Educatie voor de opleiding Geneeskunde van de Universiteit Maastricht verzorgde.

Het publieke programma werkt als een 'extra-curriculum' voor de deelnemers en maakt de Jan van Eyck tot een dynamische en leerzame omgeving. Met als hoogtepunten het vierjarige EU-programma NEARCH, over kunst en archeologie, dat in samenwerking met Europese archeologiepartners en lokale kunstinstellingen is uitgevoerd.⁸ Succesvolle programma's zoals de Riso Biënnale, georganiseerd door het Printing & Publishing Lab, en de In-Lab projecten zorgen voor een verdere dynamiek en vormen een goede aanvulling op het individuele traject van de deelnemers.⁹

Deze koers en structuur is inmiddels verankerd in het DNA van het instituut. Het zorgt voor een 'emergent' systeem, zoals schrijver Adrienne Maree Brown dit noemt, dat ontstaat uit de interactie van factoren: de deelnemers vormen de kern en de motor van waaruit de inhoudelijke lijnen ontstaan en waar omheen de organisatie zich plooit.

De Jan van Eyck Academie is en blijft een plek van samenkomst, van waaruit op een innovatieve manier naar de wereld wordt gekeken. De kernwaarden uit de vorige beleidsperiode, **talentontwikkeling**, het **samenwerken** en **verbinden**, het bevorderen van **multi- en interdisciplinariteit**, **intersectoraliteit**, **internationalisering** en **regionalisering**, worden voortgezet en verscherpt. Een focus op **duurzaamheid** en het **inclusiever** maken van de organisatie en kunstpraktijk wordt daaraan toegevoegd. **De primaire leidraad voor de komende beleidsplanperiode wordt het scheppen van nieuwe denkkaders in relatie tot kunst en de klimaaturgentie. Dit zullen wij doen vanuit drie pijlers: deelnemers, deelinstituten en publiek programma.**

3 [Hagenverleger.com](#)

4 Witte de With, Universiteit Leiden, Van Abbemuseum

5 De namen van labs en deelinstituten, voornamelijk vernoemd naar cultuurdragers uit de regio, worden vereenvoudigd, waarbij de nadruk wordt gelegd op de functie van het lab of departement.

6 Samenwerkingspartners:

Xiamen: C-Platform, Nederlands Consulaat Guangzhou, Xiamen Lucitopia Culture. Taiwan: Bamboo Curtain Studio, Ministry of Culture Taiwan.

7 Kunst & Maatschappij: voorheen projectbureau Van Eyck Mirror, Onderzoek & Educatie: voorheen Hubert van Eyck Academie.

8 EU-partners: Aristotle University of Thessaloniki (GR), Institut National de Recherches Archéologiques Préventives (FR), Deutsches Archäologisches Institut, Consejo Superior de Investigaciones Científicas (ES), Istituto per I beni artistici culturali e naturali dell'Emilia Romagna (IT), Culture Lab (BE), Faculteit der Archeologie, Universiteit Leiden (NL), Uniwer-

syet im. Adama Mickiewicz w Poznaniu (PL), Archaeology Data Service (UK), Centquatre (FR), University of Oxford (UK), Universiteit van Gotenborg (SE). Associated partners: Unité d'archéologie de Saint-Denis (FR), The European Association of Archaeologists (CZ), International Committee on Archaeological Heritage Management (FR) Partners afrondende tentoonstelling NEARCH, "The Materiality of the Invisible": Marres en Bureau Europa 9 Voorheen: Charles Nypels Lab

Visie en uitgangspunten

'The climate and ecosystemic breakdown and their ramifications may either unify or divide people, but to address them in any meaningful way requires accepting complexity as the guiding principle [...] The shift to post-fossil culture and societies cannot happen without re-evaluating fundamental concepts such as nature, energy, ecology, and humanity.'

Contemporary Artist Residencies. Reclaiming Time and Space, 2018, Taru Elfving, Pascal Gielen, Irmeli Kokko (eds.)

Er is binnen de academie een levend debat gaande over de positie die de Jan van Eyck wil innemen in relatie tot de klimaaturgentie en haar uitdagingen. Is de autonomie van de kunstenaar niet in gevaar als de academie deze uitdagingen als leidraad neemt voor haar programma en organisatie? Is zo'n visie niet te instrumenteel? Wij denken juist dat de manier waarop een kunstenaar zich vanuit een autonome positie verhoudt tot de ontwikkeling van anderen, de sleutel is tot de pluriforme en complexe manier van denken en handelen die nodig is in deze tijd. Wij vinden het belangrijk om vanuit de gelaagde praktijk van kunstenaars verbindingen te leggen, vanuit de kunstpraktijk naar de organisatie van de academie naar de maatschappij en weer terug. **Wij willen de potentie van de veelvuldigheid die leeft binnen de Jan van Eyck nog meer benutten, zonder de kunstpraktijk te vernauwen.**

Dit doen wij door ons unieke postacademische profiel, van een brede, interdisciplinaire en intersectorale benadering van de wereld, verder uit te breiden. De wisselwerking tussen kunst, vormgeving en reflectie zorgt voor een grote dynamiek aan ideeën en invalshoeken en voor zowel een verbreding als verdieping van de afzonderlijke disciplines. De deelinstututen verzorgen een intensieve uitwisseling tussen kunst, natuur, samenleving, overheid, bedrijfsleven en educatie. **De kwaliteiten van de deelinstututen gaan we verder benutten.** Zij zijn bij uitstek geschikt om na en mee te denken over de complexe vraagstukken die betrekking hebben op de verbindingen tussen kunst–organisatie–maatschappij en de klimaaturgentie. Artistiek en academisch onderzoek vindt zijn weg weer terug naar de deelnemer en het beleid voor de organisatie.

Internationaliseren betekent voor de Jan van Eyck het bestendigen en opzetten van partnerschappen en samenwerkingen met instututen wereldwijd, om kennis, methodieken en programma's te delen. **Naast internationaal, willen wij ook inclusief handelen. Daarom besteden**

wij meer aandacht aan gebieden waar de academie tot nog toe minder aanwezig was. Het bieden van toegang aan kunstenaars op lokaal, (eu)regionaal en globaal niveau zien wij als een belangrijke taak die tot meer diversiteit leidt. Geografische, disciplinaire en thematische focusgebieden zorgen daarnaast voor een verdere verbreding van het programma. **Ook de lokale en regionale inbedding wordt uitgebreid, waardoor sprekers, adviseurs en gasten gezamenlijk kunnen worden uitgenodigd en kennis en ‘best practices’ rond energie-efficiëntie en klimaatneutraliteit in organisaties kan worden gedeeld.**

Een jaarlijks terugkerende conferentie zal het zwaartepunt vormen van het publieke programma. Daarin zullen wij met externe experts, deelnemers, team, partners en publiek spreken over de inhoudelijke en praktische uitdagingen waar de klimaaturgentie ons voor stelt. **Het 75-jarige jubileum van de academie in 2023 biedt ons daarbij de kans om zowel terug als vooruit te kijken.**

De klimaaturgentie heeft ook praktische consequenties voor kunstenaar en organisatie. **Wij ondersteunen deelnemers graag in het vormen van een duurzame kunstpraktijk, bijvoorbeeld door ecologische materialen te ontwikkelen en aan te reiken. De labs zullen zich inspannen om meer ecologisch te werken en waar nodig zullen nieuwe labs worden toegevoegd.** Als organisatie worden we uitgedaagd na te denken over de betekenis van de klimaaturgentie voor het deelnemersprogramma en het gebouw, waarbij ook het reizen onder de loep wordt genomen.

Het perspectief op de komende tien jaar ontstaat vanuit een gedeelde maatschappelijke noodzaak en verantwoordelijkheid en de tijd die nodig is om een transitie teweeg te brengen.

Pijler I: deelnemers

Talentontwikkeling omvat bij de Jan van Eyck Academie het gehele proces van het selecteren van de kunstenaars en de adviseurs, het samenstellen van het programma en de organisatie van de labs – een proces dat gedragen wordt door de cultuur van openheid en interesse en het internationale en inclusieve profiel van de academie.

Selectie

Voor de nieuwe beleidsperiode willen wij 41 deelnemersplekken invullen waarbij we streven naar een afgewogen samenstelling van disciplines, ervaring, sekse, geografie en leeftijd die een bijzondere onderlinge cohesie mogelijk maakt. Een belangrijk deel van de geselecteerde deelnemers woont en werkt in Nederland, de rest komt uit het buitenland. Ieder jaar wordt een nieuwe commissie van adviseurs samengesteld die samen met de directeur en de curator verantwoordelijk is voor de selectie van nieuwe deelnemers.¹⁰

Om beter toegang te verkrijgen tot de lokale, regionale en globale kunstwereld, wordt het selectieproces aangepast. Geregeld zullen wij werken met veranderende geografische, disciplinaire en thematische focusgebieden. Verbreding van de selectie betekent ook het toelaten van deelnemers met kinderen en/of partner. Uit gesprekken met kunstenaars wereldwijd is gebleken dat de aanmeldingsfee een belemmering vormt voor aanvragers uit economisch minderbedeelde delen van de wereld. Wij willen onderzoeken wat we hieraan kunnen doen: zoals het geheel of gedeeltelijk afschaffen van de fee en/of de hoogte van het bedrag per regio afhankelijk te maken. Ook is het mogelijk aparte oproepen uit te schrijven in samenwerking met partners uit bepaalde regio's.

Disciplines

De Jan van Eyck is een multi- en interdisciplinaire academie. Kunstenaars die met film, video of fotografie werken, schilders, ruimtelijk werkende kunstenaars, dansers, choreografen, performancekunstenaars en theatermakers kunnen zich aanmelden. Curatoren, kunstcritici, architecten, grafische- en foodvormgevers, schrijvers en dichters zijn eveneens welkom. **In 2019 deden wij voor het eerst een gerichte oproep aan modeontwerpers en -kunstenaars**, hetgeen weer tot nieuwe kruisbestuivingen heeft geleid. **Deze ontwikkeling zetten wij voort.** De academie is erop ingericht om met haar faciliteiten, adviseurs

en gastadviseurs kunstenaars uit alle disciplines te ondersteunen. **De Jan van Eyck wil deze werking ook intersectoraal uitbreiden en residencies aanbieden aan niet-kunstenaars.**¹¹ Daarmee kunnen we bijvoorbeeld toegang bieden aan specialisten en experts op het gebied van de klimaaturgentie.

Adviseurs

Adviseurs worden binnen deze brede visie geselecteerd. Zij komen eenmalig of op regelmatige basis naar de Jan van Eyck om studiobezoeken af te leggen en lezingen of workshops te geven. De vaste adviseurs komen meerdere keren per jaar langs om de ontwikkeling van deelnemers kritisch en constructief te volgen. De directeur en de curator stellen de adviseurs aan; hierbij is, naast de expertise van de (gast)adviseur, de visie van de Jan van Eyck leidend. Een grote variatie aan adviseurs biedt een vruchtbare uitdaging voor de individuele ontwikkeling van de kunstenaar.

Adviseurs worden uit het oogpunt van de ecologische footprint voortaan zoveel mogelijk uit Europa geselecteerd en adviseurs van buiten Europa worden zoveel mogelijk samen met partnerinstellingen uitgenodigd.

In-Labs

In-Labs zijn projecten die de deelnemers zelf initiëren en uitvoeren om bepaalde onderwerpen te adresseren. Vanuit hun specifieke expertise en ambitie nodigen zij gezamenlijk gasten en sprekers uit of gaan zij samenwerkingen met andere organisaties aan. Zij bepalen de inhoud en uitvoering van het project, dat de vorm van een presentatie, workshop of publicatie kan aannemen. De Jan van Eyck verleent inhoudelijke feedback en logistieke ondersteuning. Voorbeelden van In-Labs in 2018-2019 zijn *High Frequency Trading and Land Use* waarin de correlatie tussen de globale, geautomatiseerde handel in grondstoffen en het gebruik van land werd onderzocht. *The Department of Speculative Facts* ging over de wereld van 'fake news', gezien door de ogen van twee journalisten uit verschillende delen van de wereld. In *Post Ghost Bust* vertelden Indonesische en Taiwanese grootmoeders 'spookverhalen' uit de koloniale tijd.

Woensdagavonden

Uitwisseling van kennis en ervaring tussen deelnemers vindt ook plaats op de woensdagavond. In een rotatiesysteem presenteren twee deelnemers hun werk terwijl twee anderen een maaltijd bereiden, waarna er gezamenlijk gegeten wordt. Deze woensdagavonden staan open voor publiek; studenten (UM, kunstacademie) en andere geïnteresseerden kunnen de presentaties bijwonen en aanschuiven om mee te eten.

Labs

De Jan van Eyck herbergt de volgende labs: Printing & Publishing, Hout & Metaal, Fotografie & Audiovisueel, Food en de Bibliotheek. De labs ondersteunen de deelnemers met hun expertise, kennis, faciliteiten en wil tot experiment. Zij organiseren incidenteel eigen projecten. In de labs wordt constructief met de deelnemers meegedacht: inhoudelijk, technisch en uitvoerend. De meerwaarde voor de persoonlijke ontwikkeling van de deelnemer staat voorop. Ook alumni en externe opdrachtgevers kunnen een beroep doen op de labs. **Onderzocht wordt hoe de labs meer ecologisch kunnen werken en voor de nieuwe beleidsperiode wordt geïnvesteerd in een langere openstelling.**

In 2020 start het New Materials Lab. Samen met het deelinstituut Natuuronderzoek richt dit lab zich op de ontwikkeling van duurzame, ecologische materialen en materiaalgebruik (zoals mycelium, cellulose, solar glass, natuurlijke pigmenten en enzymen). De academie beschouwt het New Materials Lab als een noodzakelijke nieuwe faciliteit waar kunstenaars ervaring en expertise kunnen opdoen in ecologische materialen.

Het Printing & Publishing Lab is beroemd om de aanwezige expertise en faciliteiten op het gebied van zeefdruk en het ecologische Riso. Beide faciliteiten worden veelvuldig gebruikt door de deelnemers, alumni en externe kunstenaars. Het lab organiseert tweejaarlijks een internationale conferentie, *Magical Riso*, in samenwerking met RISO Benelux.

Het Hout & Metaal Lab bestaat uit twee werkplaatsen. Beide bieden de mogelijkheid tot en ondersteuning bij het experimenteren, transformeren, construeren en oplossingen vinden voor de fysieke uitvoering van projecten. In deze werkplaatsen wordt gewerkt aan prototypen en de voorbereiding van tentoonstellingen en Open Studios. **De metaalwerkplaats is vanaf 2020 een extra dag geopend.**

Het Fotografie & Audiovisueel Lab bestaat uit een fotografiestudio, doka en video-editing faciliteiten. De videowerkplek is onlangs vernieuwd en aangepast aan de hedendaagse maatstaven. Het Fotografie & Audiovisueel Lab verzorgt de documentatie van alle projecten die zich op de academie afspelen en digitaliseert in samenwerking met de bibliotheek het archief, waarbij geëxperimenteerd wordt met analoge en digitale technieken. Deelnemers die met film werken worden technisch en inhoudelijk geadviseerd en ondersteund door het filmproductiecollectief Videopower. **Ook de fotostudio is vanaf 2020 een dag extra geopend.**

Het Food Lab biedt expertise en faciliteiten aan deelnemers die zich met voedsel bezighouden. Experimenten in het Food Lab vinden vanuit de

centrale keuken, via de dagelijkse vegetarische of veganistische lunch, borrels, diners en cateringactiviteiten, hun weg naar de deelnemers, het team en het publiek. **Het Food Lab maakt gebruik van lokale en biologische leveranciers, en draagt zorg voor de recyclingsystemen van de caféruimte en deelnemerskeuken.**

De Bibliotheek van de Jan van Eyck Academie is de grootste kunstbibliotheek van de regio. De collectie bevat ruim 40.000 publicaties over kunst, vormgeving, architectuur, kunsttheorie en andere gelieerde onderwerpen. Per jaar komen er door aankoop of schenkingen 300 boeken bij. **Wij gaan de bibliotheek verbouwen en uitbreiden, onder meer met boeken over onderwerpen die zich verhouden tot de visie. Verder willen wij het archief van de academie, dat in de afgelopen jaren is gesorteerd, ontsluiten via de bibliotheek.**¹²

Short-term residency for professionals

In 2019 is een pilot gestart voor een *Short-term residency for professionals*. Curatoren, critici, tijdschriftredacteuren en onderzoekscollectieven worden uitgenodigd voor een werkperiode van drie maanden. Dit doen wij om meer dynamiek te creëren in de werkperiodes en kort op de bal te kunnen spelen. Een short term residency kan verbonden zijn aan een In-Lab of een publiek programma, of voortkomen uit een samenwerking. Grafisch ontwerpcollectief *Atelier Brenda* onderzocht in 2019 drie maanden het dagelijkse wedervaren van de Jan van Eyck Academie, in voorbereiding op hun ontwerp van de nieuwe huisstijl. Het Nederlands-Belgische queer en lifestyle magazine *Girls Like Us* ontwikkelde een programma voor deelnemers van de Jan van Eyck. Het Research Collective for Decolonizing Fashion verzorgde tijdens de eerste Urgency Intensive een programmaonderdeel over duurzame mode, in samenwerking met I-Arts Maastricht en ArtEZ in Arnhem.¹³

De short term residencies zullen in de toekomst ook beschikbaar zijn voor representanten van kunst- en wetenschapsinstututen – en zelfs directeuren en managers uit het bedrijfsleven, om hen te betrekken bij de academie, en mogelijkheden te zoeken voor intersectorale samenwerkingen onder andere op het gebied van duurzaamheid.

Schrijvers en dichters

Sinds 2014 werken we samen met het Letterenfonds en verbleven twaalf auteurs een periode aan de Jan van Eyck. Het programma is vanaf 2019 uitgebreid: er worden nu drie plekken voor een periode van drie maanden aangeboden (voorheen twee plekken voor twee maanden) en de aparte programma's voor dichters en schrijvers worden samengevoegd.

Wij willen vanaf 2020 gaan experimenteren met het uitnodigen van niet-Nederlandse auteurs of dichters.

Alumni

Wij investeren in een goede relatie met onze alumni. Alumni keren terug als adviseur, verzorgen delen van het publieke programma, worden uitgenodigd voor In-Labs of nemen deel aan projecten van de deelinstituten.¹⁴

Honorering

Deelnemers ontvangen maandelijks een stipendium van €900,-.

Dit bedrag willen wij voor de komende periode verhogen.

10 De curator is de primaire deelnemersbegeleider en is verantwoordelijk voor het publieke programma

11 Zie onder Pijler I: Deelnemers, de kop: short-term residency for professionals

12 Zie Pijler III: Publiek programma, onder de kop: Jubileum Jan van Eyck Academie 75 jaar

13 Zie Pijler III: Publiek programma onder de kop: Urgency Intensive

14 Een voorbeeld van publiek programma door een alumnus is: Diego Tonus die i.h.k.v. zijn gewonnen Italian Council prijs, zijn project i.s.m. de Jan van Eyck realiseerde en het er tentoonstelde.

Pijler II: deelinstituten

De Jan van Eyck Academie heeft drie deelinstituten die een brug slaan tussen de deelnemers en sectoren buiten de kunst en vormgeving. Zij ontwikkelen eigen initiatieven en werken in opdracht van organisaties buiten de academie, waarbij samenwerking wordt gezocht met lokale, nationale en internationale partners zoals overheidsinstellingen, biënnales en festivals en kennisinstituten. De deelinstituten ontwikkelen zich steeds meer als kenniscentra, onder meer in educatie: er worden masterclasses en lesmodules aangeboden en medewerkers worden gedetacheerd bij kennisinstellingen.

De functie en output van de deelinstituten worden verder geïntensiveerd in relatie tot de visie van de academie. Aandachtspunten zoals het inclusiever maken van organisatie en kunstpraktijk, cultuurparticipatie, fair practice, artistiek en academisch onderzoek, educatie, urbane en ecologische vraagstukken, en de verduurzaming van de organisatie en het gebouw, worden in nauwe samenwerking met de deelinstituten verder ontwikkeld en actief ingezet.

Natuuronderzoek

Het deelinstituut Natuuronderzoek vormt een expertisecentrum en onderzoekswerkplaats voor deelnemers, alumni, externe kunstenaars en onderzoekers die zich verhouden tot actuele ecologische, landschappelijke en urbane vraagstukken. Door middel van publieke programma's zoals het *Food Art Film Festival* wordt de kennisuitwisseling tussen kunstenaars en wetenschappers op het gebied van kunst en natuur gestimuleerd en gefaciliteerd. **Via dit deelinstituut buigt de Jan van Eyck Academie zich de komende jaren over de inhoudelijke en praktische uitvoering van een nieuw denken over kunst en klimaaturgentie en de verduurzaming van de academie.** Ook de verkleining van onze ecologische *footprint* wat betreft water- en energieverbruik en mobiliteit wordt aangepakt. Verder kunnen deelnemers praktisch onderzoek doen in de tuin en kas van de academie. De academie is via dit deelinstituut gelieerd aan het Green Art Lab Alliance, een internationaal netwerk van kunstplekken in Europa en Azië, dat zich inzet voor de verduurzaming van de culturele sector.

Onderzoek & Educatie

Dit deelinstituut verbindt de Jan van Eyck met lokale, nationale en internationale onderwijsinstellingen. Het ontwikkelt onderwijsmodules,

realiseert masterclasses, workshops en symposia, stimuleert artistiek onderzoek en koppelt de praktijk van deelnemers aan wetenschappelijk en maatschappelijk onderzoek. Dit leidt tot een variëteit aan educatieve activiteiten, projecten, onderwijscurricula en doctorale programma's. In 2018 tekenden de Jan van Eyck Academie, de Hogeschool Zuyd en de Universiteit Maastricht een intentieverklaring voor MERIAN, Network for Artistic Research. **De ambitie is om op korte termijn te starten met gezamenlijke pilot-PhD trajecten, waarin de wisselwerking tussen artistiek en academisch onderzoek centraal staat.**

Onderzoek & Educatie ontwikkelt en verzorgt sinds enkele jaren een onderwijsblok voor Fontys-Hogeschool voor de Kunsten (Master Kunsteducatie, Tilburg) voor kunst-educatief onderzoek, waarbij de nadruk ligt op artistiek onderzoek. De samenwerking zal de komende periode worden gecontinueerd.

De afgelopen jaren zijn stappen gezet om onderwijsactiviteiten te ontwikkelen voor het primair en secundair onderwijs en is een netwerk van scholen in de regio opgebouwd. Met Marres, Huis voor Hedendaagse Kunst, wordt samengewerkt om elkaar aan te vullen binnen een educatieprogramma. Wij leggen daarbij de nadruk op het maakproces en Marres focust zich op de presentatie van kunst. **De komende jaren worden de educatieve activiteiten verder uitgewerkt.**

Kunst & Maatschappij

Kunst & Maatschappij verbindt de Jan van Eyck met de (eu)regio en stelt deelnemers in staat zich te verhouden tot een actuele context en de daaruit voortvloeiende agenda's. Daarnaast biedt het deelinstituut bedrijven, overheden, culturele instellingen, kennisinstituten en particulieren de kans om het talent van de deelnemers, de faciliteiten van de labs en de professionele ondersteuning van de staf te leren kennen. Deze uitnodiging leidt tot een dynamische uitwisseling en ontwikkeling van ideeën rond maatschappelijke en economische vraagstukken. Zo analyseerde deelnemer Nina Glockner het besluitvormingsproces van de afdeling Ruimte van de gemeente Maastricht. Zij ontwikkelde het spel *The Collective Voice Detector* dat dit proces inzichtelijk maakt en verbetert. Dit spel wordt door de gemeente nu gebruikt als methode. **Onderzoek & Educatie en Kunst & Maatschappij ontwikkelen samen het project *De Zelfredzame Kunstenaar*, dat de positie van de kunstenaar in de markt onderzoekt. De *Fair Practice Code* vormt daarbij het uitgangspunt.**

Pijler III: publiek programma

Het publieke programma van de Jan van Eyck Academie dient als inhoudelijke ondersteuning van de deelnemers en brengt het publiek in aanraking met de onderwerpen die binnen de academie geagendeerd worden. Het programma biedt de mogelijkheid om middels diverse maar samenhangende onderwerpen de primaire leidraad te verscherpen, verdiepen en verankeren. **De conferentie Urgency Intensive, de Open Studios en het 75-jarige jubileum vormen de hoofdlijnen van het publieke programma voor de nieuwe beleidsperiode.** Hiernaast vinden er wekelijks presentaties, lezingen, filmscreenings en symposia plaats, voortkomend uit In-Labs, deelnemers, deelinstututen en labs, waarbij incidenteel of terugkerend programma's met partners worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Urgency Intensive

De meerdaagse conferentie Urgency Intensive zal tot 2030 jaarlijks in het najaar plaatsvinden. Het is binnen het publieke programma van de Jan van Eyck het belangrijkste instrument om de rol van kunst en vormgeving in relatie tot de klimaaturgentie te ontleden. De academie wil met deze conferentie theorie en praktijk samenbrengen, nieuwe theorievorming genereren en de praktijk van academie en deelnemers verder inspireren en aanvullen. Praktische ideeën en oplossingen uit de Intensive vinden hun weg weer terug naar de organisatie: zo worden wij de inhoud die we onderzoeken. Voor de Intensive worden sprekers uitgenodigd, workshops georganiseerd, veldonderzoek gedaan en nieuwe benaderingen voorgesteld, waarbij deelnemers, team, partners en publiek worden betrokken. Aan de orde komen vragen zoals: Welke impact heeft de globale problematiek op het werk en de levensomstandigheden van kunstenaars? Wat betekent het voor de transculturele dialoog in de kunstwereld als de mobiliteit om ecologische redenen stagneert? Welke invloed heeft de klimaaturgentie op presentatie en materiaalgebruik? Is de (kunst)taal die wij gebruiken nog toereikend om de urgentie te verbeelden? Hoe verhoudt de autonomie van de kunstenaar zich tot maatschappelijke crises?

Werkvoorstellingen

Het reguliere tentoonstellingsbeleid maakt plaats voor een lossere benadering. Bij het presenteren van het werk van de deelnemers in de academie zullen we de verbinding zoeken met de verschillende

programma's. **Meer discursieve presentaties voortkomend uit programma's zoals de Urgency Intensive, het Food Art Film Festival en Magical Riso zullen worden afgewisseld met presentaties van 'work in progress' van deelnemers.** Zo wordt het publiek in contact gebracht met de ideeën, processen en achtergronden van dat wat er in de academie speelt.

Open Studios

Tijdens de Open Studios laten de deelnemers zien waaraan zij in de afgelopen periode hebben gewerkt. Het is een belangrijk moment waarop zij zich aan het grote, professionele netwerk van de Jan van Eyck Academie kunnen presenteren. De jaarlijkse openstelling van de academie trekt een divers publiek van lokale, nationale en internationale kunstprofessionals en geïnteresseerden (circa 3000 bezoekers). De Open Studios omvatten een VIP-programma, een preview voor pers en professionals en een algemene publieksdag. Daarnaast organiseren we groepswandelingen en tours op maat van kinderen.

Jubileum Jan van Eyck Academie 75 jaar

In 2023 bestaat de Jan van Eyck Academie 75 jaar en dit gaan we vieren. Tijdens en in opmaat naar het jubileumjaar organiseren wij een publiek programma rond het archief van de academie, dat de komende tijd deels wordt gedigitaliseerd en publiek gemaakt. Daarnaast nodigen wij alumni en oud-medewerkers uit om deel te nemen aan verschillende programma's en publicaties. **Tijdens het jubileum zullen we terugkijken op ons rijke verleden; de ontstaansgeschiedenis, de toonaangevende makers die hier hebben gewerkt en de betekenis van het instituut op regionaal, landelijk en internationaal niveau. Tegelijkertijd kijken wij vooruit en onderzoeken de betekenis en rol die de academie in de toekomst kan en wil spelen,** waarbij we een tussentijdse balans opmaken van de ingeslagen weg.

Organisatie

De aantrekkingskracht van de Jan van Eyck Academie is sterk gegroeid in de afgelopen jaren, de kwaliteit is in alle opzichten toegenomen en de zichtbaarheid enorm vergroot. Dat is te danken aan een uiterst gemotiveerde en professionele staf, die, zeker in de beginjaren van het vorige beleidsplan, met beperkte financiële mogelijkheden grootse prestaties heeft geleverd. Inmiddels is de financiële situatie van de academie verbeterd, zijn de inkomsten uit de eigen activiteiten en de bijdragen van gemeente en provincie gegroeid en kan gesproken worden van een relatief stabiele financiële situatie. Ook de inbreng van de Vlaamse overheid en andere subsidiënten heeft een positieve invloed gehad op de groei van de activiteiten en de externe betrokkenheid. Wij zoeken verder naar mogelijkheden voor sponsoring en andere financiële ondersteuning. Wij doen daarnaast een klemmend beroep op de nationale overheid om de subsidie voor de Jan van Eyck te vergroten. De academie is de afgelopen jaren zeer succesvol geweest, zowel in haar beleid als in het verwerven van extra inkomsten. Een volgende stap vergt opnieuw extra investeringen, die niet alleen door de academie zelf kunnen worden opgebracht.

Fondsen

Tien deelnemersplekken worden financieel (mede) mogelijk gemaakt door lokale en internationale partners: de gemeente Maastricht, de Provincie Limburg, de Vlaamse Gemeenschap, de Vroman Foundation, de Arts Council Korea (ARKO), de Finse Saastamoinen Foundation en het Nederlands Letterenfonds. Het Limburg Beeldende Kunst Stipendium maakt jaarlijks een extra tweemaandelijks verblijf van een Limburgse kunstenaar mogelijk, met vervolgens een presentatie in het Bonnefantenmuseum. Voor de door de Vlaamse Gemeenschap, de Saastamoinen en Vroman Foundation ondersteunde deelnemersplekken wordt een aparte oproep uitgezet; andere lopen via de algemene internationale oproep tot aanmelding. In de nieuwe beleidsperiode wordt dit traject van het opzetten van partnerschappen met fondsen verder ontwikkeld.

In dit kader organiseert de Jan van Eyck Academie tijdens de Open Studios ook een VIP-programma voor directeuren van internationale fondsen en musea, lokale, nationale en internationale curatoren en kunstenaars. De samenkomst van lokale en internationale gasten in dit previewprogramma zorgt voor cohesie en een stimulerende kennis- en netwerkuitwisseling. Door fondsen uit te nodigen willen wij lokale,

(eu)regionale en internationale sponsorships en cofinanciering stimuleren en partnerschappen en fellowships bestendigen en uitbouwen.

Personeel

In de komende jaren zullen verschillende medewerkers met pensioen gaan, we streven naar een geruisloze transitie met een goede, geleidelijke overdracht van kennis en ervaring. Een evenwichtige en diverse samenstelling in leeftijd, sekse en culturele achtergrond staat centraal in het personeelsbeleid. Ook in de samenstelling van de Raad van Toezicht wordt daarop gelet, de man-vrouwverhouding is in 2020 hersteld.

Naast de vaste medewerkers kunnen wij bogen op meerdere trouwe, enthousiaste vrijwilligers die meewerken in de Labs en de vele studenten die vrijwillig meewerken aan de Open Studios. Voor de arbeidsbeloning van eigen personeel en de inhuur van personeel wordt aangesloten bij de CAO van de Rijksambtenaren.

Assembly

De Jan van Eyck geeft niet alleen haar medewerkers de kans om zaken te adresseren tijdens een algemene personeelsvergadering, ook de deelnemers worden betrokken bij de organisatie van de academie middels een halfjaarlijkse Assembly. Zij kunnen hier hun mening geven over het lopende programma, de aanpak en structuur. Nieuwe ideeën kunnen worden voorgelegd en besproken tussen team en deelnemers – het blijkt iedere keer weer een uiterst vruchtbare bijeenkomst.

Adviescommissie

Voor inhoudelijke advisering en feedback is een internationale adviescommissie ingesteld. Deze komt tweemaal per jaar samen met de directeur en de programmamakers van de academie. Bij de samenstelling van de adviescommissie wordt gekeken naar het internationale netwerk van de academie en de relatie met de instituten waar de commissieleden aan verbonden zijn.

Het gebouw

Het door de architect Frits Peutz ontworpen gebouw van de Jan van Eyck Academie functioneert op dit moment goed. Het is alleen de vraag of dit in de toekomst zo blijft, gezien de ecologische uitdagingen, de veranderende regelgeving omtrent monumenten (C Label) en de aansluiting met het publiek. **Wij onderzoeken de mogelijkheden voor het energie- en klimaat efficiënt maken van het pand. Daarnaast willen wij de bibliotheek verbouwen, het archief publiek maken en de toegang tot het gebouw verbeteren door de toevoeging van een lift voor mindervaliden en goederen.**

Postacademisch overleg & onderscheidend profiel

Eind 2018 hebben de vijf postacademische instellingen van Nederland – De Rijksakademie en De Ateliers in Amsterdam, BAK in Utrecht, Sundaymorning@ekwc in Oisterwijk en de Jan van Eyck Academie in Maastricht – zich verenigd in een landelijk overleg om kennisuitwisseling en duurzame samenwerking te bevorderen. Het overleg vindt drie keer per jaar plaats. **De Jan van Eyck Academie ontvangt samen met de Rijksakademie het grootste aantal deelnemers, meer dan 40 per jaar. Daarbij onderscheidt de Jan van Eyck zich van de andere post-academies door het multi- en interdisciplinaire karakter, de unieke structuur van de deelinstituten en de labs en In-Labs die een grote dynamiek in programmering en (externe) samenwerking genereert, op kunstinhoudelijk, maatschappelijk en educatief gebied. Daarbij is onze vestiging in het zuiden van het land een troef; hierdoor kunnen we makkelijk inspelen op zowel een internationale als de (eu)regionale context.**

Communicatie

Het communicatiebeleid van de Jan van Eyck Academie draait om toegankelijkheid en gastvrijheid. Om betrokkenheid te weeg te brengen bij de academie, wat zij doet en waar zij voor staat, communiceren wij over zoveel mogelijk facetten: het publieke programma, de voortgang van onderzoeksprojecten, de activiteiten van deelnemers, alumni en directeur buiten de academiemuren, het beleid, het onderzoek en de productie in de labs en de samenwerkingsverbanden. Al deze aspecten krijgen een plek op de website, in de nieuwsbrief, op de sociale mediakanalen en in uitnodigingen en advertenties.

Ook in het communicatiebeleid zal de bewuste en geëngageerde wijze waarop we ons willen verhouden tot de vraagstukken voortkomend uit de klimaaturgentie, leidend zijn. In de nieuwe huisstijl en website, die in 2020 worden gelanceerd, staan de eigenheid van de academie, ons rijke archief en het engagement met de klimaaturgentie centraal. Op de website en sociale mediakanalen zal ruim aandacht besteed worden aan thema's uit het publieke programma. Daarnaast kijken we met een kritische blik naar de eigen productie. We vermijden onnodig drukwerk en maken waar mogelijk gebruik van de in-huis ecologische RISO-faciliteiten.

Om potentiële deelnemers en publiek te bereiken in de gebieden waar de academie nog weinig toegang toe heeft, zullen we internationale mediapartnerschappen opstarten. Daarbij richten we ons vooral op kleinere initiatieven die een specifiek publiek aanspreken in regio's binnen Latijns-Amerika, het zogenaamde Derde Poolgebied en Sub-Sahara Afrika. Daarnaast richten we ons nadrukkelijk op Maastricht, Limburg en de (eu)regio.

De academie spreekt met de programma's die zij ontwikkelt specifieke doelgroepen aan. **Dit publiek willen wij middels educatieve programmalijnen, gerichte publiekswerking en samenwerkingsverbanden met onder meer universiteiten en kunstacademies, beter bereiken en actief betrekken.**

Samenvatting

Binnen de beleidsperiode van vier jaar willen wij een bewustwording teweegbrengen bij deelnemers en organisatie over kunst en de klimaaturgentie. Wij willen transversaal kritisch denken stimuleren om nieuwe ideeën en structuren te ontwikkelen. Wij zullen in deze periode de eerste stappen zetten in de transitie naar een weerbare en duurzame academie en kunstpraktijk.

Werkend vanuit een autonome positie kan de kunstenaar leidend zijn in het scheppen van nieuwe denkkaders. Kaders die in samenspraak en uitwisseling kunnen worden verbeterd. Deze individuele en collectieve lijnen willen wij versterken, door zowel disciplinair als intersectoraal de breedte en diepte op te zoeken. Het is een complexe benadering die reageert op en past bij een complexe wereld. Wij willen een taal ontwikkelen waarmee wij ons kunnen verhouden tot de grote uitdagingen van vandaag en de stimulerende rol die kunst en vormgeving hierin kunnen spelen.

